

~čarouné~ SLOVENSKO

ŽIVOTNÝ ŠTÝL ♦ CESTOVANIE ♦ ŠIKOVNÍ ĽUDIA ♦ ZAUJÍMAVOSTI

DECEMBER 2020

Na nerozoznanie
Turistické atrakcie zahraničia
nájdeme aj u nás

NAŠE svetové VIANOCE

3,90 €

Originálne ozdoby ♦ Prešibaná líška ♦ Chalúpka na vŕšku

**VO SVETE
PLNOM EMÓCIÍ
VÁM PRINÁŠAME**

FAKTY

Už od roku 1993

EDITORIÁL

Milí čitatelia,

ani sme sa nenazdali a je tu koniec roka. V tom humbugu, ktorý sa deje okolo nás, zrazu stojíme na prahu sviatkov, ktoré nosia prívlastok najkrajšie v roku. Dá sa predpokladať, že niektorí pochybujete, či v takomto náročnom období budú pre nás naozaj šťastné a veselé. Možno nebudú úplne veselé, ale verím, že budú šťastné. Lebo si ich také spravíme. Spolu s našimi najdrahšími. Lebo o to ide najviac. Boli by sme šťastnejší, keby boli bohaté? Neboli. A dá sa to aj exaktne potvrdiť. Lebo verte či nie, vedci podrobili výskumu aj to, čo nás robí šťastnými. Je pre nás šťastím bohatstvo? Je šťastnejší spoločensky vysokopostavený človek? Môžem hovoriť o šťastí, keď ma moja práca naozaj naplňuje? Výsledkom výskumov takzvanej pozitívnej psychológie je dnes dvadsať – tridsať konkrétnych pomenovaných vecí, a keď sa im začneme venovať, môžeme zistiť, ktoré nám pomáhajú. No asi najviac to, či sme šťastní alebo nešťastní, ovplyvňujú naše vzťahy. Či niekoho milujeme, či niekto miluje nás, či majú o nás ostatní záujem, či ho máme my o nich, či sú k nám ľudia okolo nás láskaví, či ich uznávame, obdivujeme a či je to aj naopak... Keď to teda zhrnieme, naše šťastie závisí len a len od nás. Vytvárame ho napríklad tým, čo každý deň robíme, ako premýšľame, ako prežívame svoje emócie a tak ďalej. Je mnoho oblastí, v ktorých môžeme niečo aktívne robiť a ktoré sa môžu stať zdrojom nášho šťastia. Naplňuje vás pozitívnou energiou šport? Super! Ste v siedmom nebi, keď sa vám podarí niečo vystružlikať, namaľovať, upiecť? Paráda! Tak prečo si takýto stav spokojnosti so samým sebou neprivodiť napríklad pri výrobe vlastných vianočných ozdôb? Že k tomu potrebujete naozaj málo, nič viac než papier, nožnice, špagdľu a dve ruky, dokazuje napríklad náš článok na s. 90, kde nájdete aj návod, ako na to. Niektorých urobí šťastným, keď môžu druhých obdarovať, a nemusí to byť len v Štedrý deň, alebo keď pre svojich najbližších objavia úplne originálny darček. Možno tieto kritériá splní nová kniha Čarovné Slovensko, ktorá vychádza práve v týchto dňoch. Mimochodom, ak mám byť úprimná, keď sme ju pripravovali a vyberali pre vás to najkrajšie, čo sa kedy objavilo v našom magazíne, my sme boli naozaj šťastní. A keď urobíme radosť, či už vám, alebo vašim blízkym, budeme ešte šťastnejší...

*Prajem vám tie
najšťastnejšie
Vianoce s tými,
ktorých milujete!*

Róberta Karpinská, šéfredaktorka
roberta.karpinska@carovneslovensko.sk

Sledujte nás na sociálnych sieťach

www.facebook.com/magazincarovneslovensko

www.instagram.com/carovne_slovensko
[#carovneslovensko](https://www.instagram.com/carovneslovensko)

22

14

54

10 Čarouné oko

Miesto na vaše unikátne fotografie z potuliek po Slovensku.

14 Pozdrav zo stredoveku

Fresky v gemerských kostolíkoch prežili náhodou. Pod vrstvou vápna čakali šesťsto rokov, kým prehovorí. Máme jedinečnú šancu sadnúť si do lavice, pozrieť sa hore a predstavovať si, na čo asi myslel stredoveký človek, kým počúval prúd latinčiny od kazateľnice.

22 Svetovo na Slovensku

Za nádhernými pamiatkami či prírodou berúcou dych nemusíte cestovať do zahraničia. Stačí sa vybrať na potulky po Slovensku a zistíte, že mnohé z turistických atrakcií máte aj doma. V trochu inom šate, no takmer na nerozoznanie.

34 Oživovanie skanzenu

Keď múzejníci v roku 1991 prevzali skanzen Pribylina, bolo to stavenisko, pred kaštieľom stála betonárka, všade neporiadok. Nakoniec sa stal miestom, do ktorého začali prúdiť davy.

42 Zima ako z rozprávky

Prežiť zimné obdobie v prírode je najlepším dobíjačom bateriek. Keď hory a doliny pokryje biela perina, zrazu všetko tak pekne stíchne a spomalí. Verím, že si zimné mesiace vychutnáte aktívne a v zdraví.

48 Petrasova Rainerka

Keby nebolo Petra Petrasa, Rainerova chata vo Vysokých Tatrách, známa aj každoročným betlehemom zo snehu, by už možno neexistovala. Na jej mieste by bola kopa kamenia.

54 Pod bielou perinou

Biela pokrývka vykúzli nezabudnuteľnú vianočnú atmosféru,

Foto na titulke:
Petr Lukeš

84

80

no môže spôsobiť aj nemalé problémy. Len si spomeňte na fotografie snehom zaviatej Oravskej Lesnej, ktoré v zimnom období pravidelne „obletia“ celé Slovensko.

60 Líšku sa neoplatí hladkať

O líškach sa hovorí, že sú faľošné, no presnejšie vyjadrenie

je, že sú prešibané. Málokto zvieru dokáže uvažovať ako ony.

68 ZEM sa nadychuje

... a pred Vianocami sa zase rozoSPIEVA – úspešná folklórna šou v advente pokračuje. Pustíte si k zdobeniu medovníčkov tú najlepšiu slovenskú muziku. Myká vám pri Zemi spieva nohami tak ako nám? Šupnite vrečko s polevou do chladničky a rovno si zatancujte.

74 Nie povolanie, ale poslanie

Má neuvěřitelných 92 rokov a je posledným žijúcim zakladajúcim členom Lúčnice. Juraj Kubánka spomína na začiatky umeleckého súboru, ktorý vznikol v roku 1948.

80 Návrat k tradíciám

Vianoce sú stelesnením útulnosti, mágie zimných večerov a zasneženej krajiny. Skúste tento rok staviť na tradície v kombinácii s prírodou, najkrajšie dekorácie môžu byť často tie najjednoduchšie.

84 Voňavý symbol sviatkov

Aký vianočný strom si vybrať? Menší či mohutnejší? Dovezný zo zahraničia alebo hľadať slovenského predajcu? Či kúpiť toho „sympoša“ v kvetnáci?

90 Čipka z papiera

Vianočné ozdoby nemusíte len kupovať, Eva Smolková ich už niekoľko rokov vyrába technikou quilling, do ktorej zaúča aj svoje vnúčatá. Vyskúšajte ju aj vy.

96 Zviazaná s Kubínom

Nie je to len Hviezdoslavov Kubín. Margita Figuli, rodáčka z Vyšného Kubína, svoj kraj milovala a prírodu zhmotnila do svojich diel. Nielen literárnych, Figuli tiež rada maľovala. Tupá skala, Ostrá skala či Choč jej boli cennou predlohou.

102 Vianočné maškrtenie

Z kuchyne to rozvoniava škoricou, vanilkou a cukrom a my sa už nevieme dočkať, kým bude konzumácia napečených vianočných koláčikov dovolená. Je tu najsladšie obdobie roka a my doň tiež prispievame svojou dávkou inšpirácie.

108 Torty s dušou folklóru

Iveta Košíková skĺbila lásku k folklóru s vášňou k pečeniu a výsledkom sú originálne torty s krojmi, čipkami či modrotlačou, s ktorými získala niekoľko ocenení a v rebríčkoch sa viacrát dostala do svetovej top 10.

114 Chalúpka na vršku

Nad obcou Novoť na samote pri lese leží dvor s rozprávkovým domčekom. Láska na prvý pohľad je v jeho prípade skutočne výstižné pomenovanie.

120 Hravé učenie

Z lokálneho produktu sa stala hračka predávaná po celom svete. Interaktívne knižky Pipipi rozvíjajú jemnú motoriku a fantáziu detí, naučia sa z nich, ako zaviazať šnúrkou, rozoznávajú predmety, nechýba abeceda či hodiny.

126 Regál

Prinášame decembrové novinky a tipy z našich obchodov.

~čarouné~ SLOVENSKO

Ročník IV., číslo 12, december 2020, mesačník

ŠÉFREDAKTORKA:
Róberta Karpinská

SPOLUPRACOVNÍCI:
Veronika Nichta Mráziková, Katarína Abeille, Viktor Beličák,
Júlia Čechová, Richard Filipko, Dan Himič, Soňa Košíková,
Petra Spišáková

ZALOMENIE A DTP:
Martina Buzinkayová

OBRAZOVÁ REDAKTORKA:
Beta Hriadelová

ÚPRAVA OBRÁZKOV:
Vratko Tóth

FOTO:
Pavol Funtál, Peter Mayer,
Miroslava Spodniaková

E-MAILOVÁ ADRESA REDAKCIE:
magazin@carovneslovensko.sk

TELEFÓNNE ČÍSLO REDAKCIE: 02/48 238 301

TITULNÁ FOTOGRAFIA: Petr Lukeš

EDITORIÁL FOTO: Miroslava Spodniaková

SPOLUPRACOVNÍCI FOTO:
Viktor Beličák, Peter Kováč

ILUSTRAČNÉ FOTOGRAFIE:
Dreamstime, Shutterstock, Profimedia sk, TASR

mafra slovakia

VÝKONNÝ RIADITEĽ:
Vladimír Mužík, tel.: 02/48 238 100
RIADITEĽKA OBSAHU:
Monika Huljaková, tel.: 02/48 238 210
FINANČNÝ RIADITEĽ:
Martin Mráz, tel.: 02/48 238 200
OBCHODNÁ RIADITEĽKA:
Katarína Michalechová, tel.: 02/48 238 106
RIADITEĽ DIGITÁLNYCH MÉDIÍ:
Denis Schwarcz, tel.: 02/48 238 442
RIADITEĽ MARKETINGU, PR A EVENTOV
Ivan Netík, tel.: 02/48 238 141
OBCHODNÁ MANAŽÉRKA:
Eva Mozolová, tel.: 0905 771 192
e-mail: eva.mozolova@mafraslovakia.sk
PREDPLATNÉ: tel.: 0948/987 958, 0917/238 238

e-mail: predplatne@mafraslovakia.sk
online: <http://predplatne.hnonline.sk>

MAFRA Slovakia, a.s., je druhým najsilnejším
vydavateľstvom na Slovensku.
Vydáva viac ako 50 printových titulov, prevádzkuje
14 webových portálov a internetovú televíziu.

ADRESA VYDAVATEĽSTVA:
MAFRA Slovakia, a.s.
Nobelova 34, 836 05 Bratislava
tel.: 02/48 238 100
IČO: 51 904 446

TLAČ: WALSTEAD MORAVIAPRESS s. r. o.,
U Póny 3061, Břeclav

PREDPLATNÉ NA 12 MESIACOV:
42,90 € s DPH
CENA JEDNÉHO VÝTLAČKU: 3,90 €
VOLNÝ PREDAJ: Mediaprint-Kapa, Pressegross, a.s.
REGISTRAČNÉ ČÍSLO: EV 5560/17
ISSN 2585-8009

© Copyright MAFRA Slovakia, a.s. Autorské práva sú vyhradené a vykonáva
ich vydavateľ. Autori článkov zverejnených v tomto vydaní si v zastúpení
vydavateľom vyhradzujú právo udeľovať súhlas na rozmnožovanie a na verejný
prenos článkov, ako aj na verejné rozširovanie rozmnoženiny týchto článkov
v zmysle § 33 ods. 1 písm. a) a d) autorského zákona.
Vydavateľstvo MAFRA Slovakia, a.s., je súčasťou koncernu AGROFERT.
Odborným garantom magazínu Čarouné Slovensko je Asociácia cestovného
ruchu Slovenskej republiky.

Príjemný spoločník

Milé Čarovné Slovensko. Som vašou predplatiteľkou a každý mesiac sa teším, keď si v schránke nájdem nové číslo. Každý jeden článok je pre mňa poučný, ale hlavne je spriemnením mojej samoty, na ktorú som ako riziková skupina odkázaná v týchto náročných časoch. Ale nesťažujem sa, aspoň si pri čítaní neraz pospomínam na moju mladosť. Ako napríklad pri vašom seriáli o bylinskách, ktoré sme v mladosti zbierali, robili sme si herbáre a učili sme sa o nich v škole. V poslednom čísle ste mali žihľavu, tak mi hneď napadla príhoda, ktorá dlho kolovala v našej rodine, keď sa moja mama, reumatika, celá ňou vyšľahala, až bola úplne červená. Iba zuby jej svietili, keď vidiac hrôzu všetkých okolo ich ubezpečovala, že jej nič nie je. Žihľavu využívala na sto spôsobov, mne ňou napríklad oplachovala vlasy, a mala som ich veru krásne. Prajem vám všetkým pevné zdravie.

Mária D. z Krupiny

Nesmrtelná čipka

Čipka je moderná vždy, lebo je to prvok jemnosti a luxusu a ide len o vkus, ako ju použijete, ale s čipkou sa nedá nič pokaziť, je to štýlový prvok v móde. Čipka je nesmrtelná, ako aj Coco Chanel.

Lenka M.

Pomníky v Karpatoch

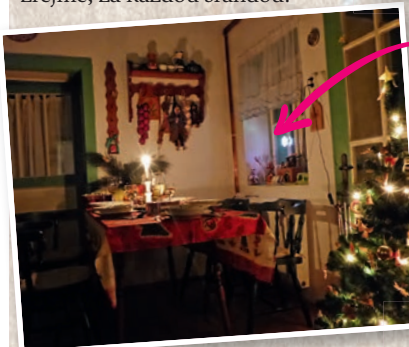
Bolo veľmi zaujímavé dozvedieť sa niečo viac o pomníkoch, ktoré sú roztrúsené v neďalekých Malých Karpatoch. Ďakujem za tip na prechádzku a v tomto jesennom čase bude mať istotne svoje čaro. Tak ako všetky vaše nádherné fotografie, ktorých bolo vo vašom jesennom čísle naozaj neúrekom. Pri pohľade na takéto zábery si človek uvedomí, aké je to naše malé Slovensko naozaj krásne.

čitatelka Emília zo Záhoria

Zo zákulisia

TENTORAZ SME POHLAD DO ZÁKULISIA REDAKCIE POĽALI TROCHU INAK A POHRABALI SME SA V NAŠICH DOMÁCIICH ARCHÍVOCH, ABY SME VÁM PRIBLIŽILI, AKO VYZERÁ TÁ „NAJ“ ZIMA PODLA NÁS.

Redaktorka **Veronika** je za každú srandu, či v lete, či v zime, takže nie je problém vidieť ju napríklad šnúť si to takto dole brehom na sánkach. Najviac sa teší na kamarátov, s ktorými aj s manželom radi vyrážajú po Slovensku za dobrodružstvom. A, samozrejme, za každou srandou.

Vianoce na chalupe majú svoje čaro, svoje o tom vie rodina šéfredaktorky **Róberty**. Ibaže v posledných rokoch tomu zakaždým niečo chýba – sneh. Aj preto si veľmi dobre pamätá, že posledné biele Vianoce si deti vychutnali pred siedmimi rokmi. Tak možno tentoraz...

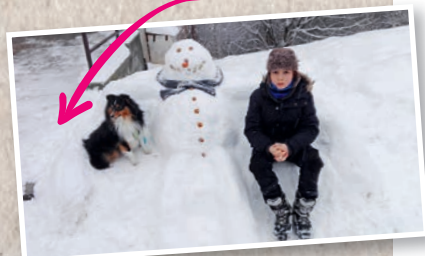

Grafička **Martina** aj vďaka Čarovnému Slovensku spoznáva krásy domova a rada sa s rodinou vydáva na výlety do známych aj neznámych lokalít. Ako priznáva, dúfa, že čoskoro sa budú môcť znova pozrieť do Tatier, ako tu na snímke zo Štrbského Plesa.

Postaviť si vlastného snehuliaka bude možno o pár rokov vzácnosť, a tak keď napadne vhodný sneh, treba to hneď využiť, ako to urobil Maťko, syn našej fotografky **Mirky**. Zabudli sme sa jej spýtať, ako dlho tento jeho sympatický kamarát vydržal stáť vonku. Samozrejme, nemyslíme ich kóliu Darlinga.

Fotograf **Peter Kováč** má vďaka svojim trom malým pokladom o zábavu postarané. A o krásne zábery tiež. Stačí snehová pokrývka, teplé oblečenie a domov (a pred objektívom) ich tak skoro nikto nedostane.

Špania Dolina je čarovná bahnícka obec, ktorá sa nachádza len pár kilometrov od Banskej Bystrice.

Farský Kostol povýšenia Svätého kríža v Nitrianskej Blatnici je postavený v klasicistickom slohu a patrí k dominantám obce.

TIPY aj z nášho Instagramu

ČAROVNÉ SLOVENSKO SA KAŽDÝ MESIAC
VYDÁVA PO NAŠEJ KRAJINE A SPOLU S VAMI
OBJAVUJE JEJ NAJKRAJŠIE STRÁNKY.

Nad obcou Nitrianska Blatnica sa nachádza Rotunda sv. Juraja. Je to jedna z najstarších stavieb u nás a najstaršia rotunda na Slovensku.

Chodník korunami stromov sa nachádza na hrebeni Spišskej Magury, na hranici Pieninského a Tatranského národného parku, a denne láka veľké množstvo turistov z celého Slovenska.

Šiklavá skala na východe Slovenska počas zimy vytvára takúto nádheru.

Nedaleko Zochovej chaty pri Modre sa nachádza jediný zachovalý Huncokársky cintorín na Slovensku.

Na našom Instagrame vás vo svojich videách rôznymi zákutiami povodí aj Radoslav Hoppej, autor cestovateľského blogu Nie je túra bez Štúra. Vďaka jeho blogu venovanému Slovensku na www.niejeturabezstura.sk je z neho turista vo vlastnej krajine.

www.instagram.com/carovne_slovensko/

Budeme radi, keď na svojich fotkách na Instagrame označíte @carovne_slovensko alebo použijete hashtag #carovneslovensko a my vás budeme radi u nás na profile zdieľať.

~čarouné~ SLOVENSKO

Richard Filipko, redaktor: Dostať sa na Lomnický štít za konkrétnym meteorológom nemusí vyjsť na prvýkrát. A v tomto prípade ani nevyšlo, v našom plánovanom termíne prestala jazdiť zo Skalnatého Plesa na **Lomnický štít** lanovka. Nový termín nám však už vyšiel. V Tatranskej Lomnici bolo relatívne príjemné jesenné počasie na ľahkú bundu, hore na Lomničku zima ako na póle. A pre zamestnancov na štíte trochu aj samota, hore sú natrvalo len štyria ľudia z rôznych pracovísk, každý má vlastnú pracovňu, vlastnú izbu, cez deň sa veľmi nestretávajú. Návšteva novej tváre je tam vlastne aj vítaná, a tak sme sa tam cítili aj my.

Soňa Košíková, redaktorka: Keď raz budem mať chalupu, bude to niekde na **kopaniciach nad Bošacou**. Z tohto záťahu som si domov priniesla vrečko sušených jablák od pána Marušku. Sušička z konca 19. storočia tu bola ešte za Rakúsko-Uhorska a robí zázraky. Potom sme v sade v Bošáci našli ovocinára Ľuda Vašša, ochutnávali jablká a sľubovali sami sebe, že tak ako on budeme sadiť stromy po krajine. Voňavý jesenný deň s milými ľuďmi.

**Nová
kniha**
~čarouné~
SLOVENSKO

Katarína Abeille, redaktorka: Po návšteve krojovne umeleckého súboru **Lučnica** som pochopila, že tých pár košiel, tričiek a nohavíc, čo každý týždeň periem, žehlím a skladám, je nič oproti tomu, čo robia po každom vystúpení statočné krojárky. Jednu skladanú spodničku žehlia niekoľko hodín, pričom ich majú vyše desať. Výšivky sa musia prať ručne, ďalšie kusy oblečenia sú z rozličných materiálov s rôznou citlivosťou na teplotu prania, a tak musia jednotlivé časti odpárať a potom zošit.

Veronika Nichta Mráziková, redaktorka: Noc pod Rysmi bola pre mňa čarovaná. Na ten večer, keď som zaspávala na **Chate pod Rysmi** a okolo desiatej večer som ešte vybehla von pozrieť sa na celú tú nádhernú zahalenú v tme, nezabudnem. Hviezdy mi pripadali tak blízko ako nikdy predtým, vzduch bol osviežujúci a cítila som sa úžasne. Rovnako ako pár hodín predtým, keď sme na chatu vyšli a ja som od usmiatého personálu dostala horúci čaj, ktorý mi v tej chvíli pripadal ako najlepší na svete.

Najkrajší vianočný *darček.*

Nová kniha s jedinečnými fotografiami

264 strán
v troch
jazykoch

Na evitovky.sk objednáte za najlepšiu cenu.

ČAROVNÉ OKO

Martin Remeň

Vľavo Končistá v pozadí Kriváň,
vpravo vidieť Vysokú.

Anna Semanová
Ždiar, v pozadí je prírodná rezervácia
Skalka

majklmnphotography
Rakytov, Velká Fatra

Miesto na vaše fotky

Chodíte radi do prírody? Cestujete po Slovensku a podarili sa vám unikátne zábery, ktorými by ste sa radi pochválili? Toto je to miesto, kde ich vieme ukázať v plnej kráse na veľkej ploche. Pošlite nám ich minimálne vo veľkosti A4 s rozlíšením 300 dpi na magazin@carovneslovensko.sk a dostanú šancu ukázať sa svetu.